

NORLED AS
Postboks 839 Sentrum
4004 STAVANGER

Vår dato: 07.05.2024

Vår ref.: 202313109-5 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Saksbehandlere: Runa Myrvang og
Marte Lundsbakken

Vedtak om overtredelsesgebyr – Ulovlig bygging av fergeladeanlegg ved Årvika fergekai – Norled AS, Sande kommune

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ilegger Norled AS et overtredelsesgebyr på 2 000 000 kroner for ulovlig bygging av fergeladeanlegg ved Årvika fergekai i Sande kommune.

1. Vedtak om overtredelsesgebyr

NVE ilegger Norled AS et overtredelsesgebyr for brudd på energiloven § 3-1 for ulovlig bygging av fergeladeanlegg ved Årvika fergekai i Sande kommune uten anleggskonsesjon etter energiloven.

- Overtredelsesgebyret er fastsatt til kr 2 000 000.
- Faktura blir tilsendt.
- Ved forsinket betaling kan Statens innkrevingsentral kreve rente etter forsinkelsesrenteloven. Dette følger av lov om Statens innkrevingsentral § 7.

Vedtaket har hjemmel i hjemmel i energiloven § 10-7¹.

2. Bakgrunn

NVE mottok den 27. oktober 2021 en søknad om anleggskonsesjon fra Norled for å bygge og drive elektriske anlegg for å elektrifisere fergesambandet Årvika–Koparneset i Sande kommune i Møre og Romsdal fylke.² Søknaden ble tatt til behandling av NVE i mars 2022. Ifølge søknaden var det omsøkte anlegget planlagt idriftsatt i januar 2022. NVE spurte derfor Norled i e-post av 3. mars 2022 om anlegget allerede var bygget og idriftsatt.

Norled bekreftet i e-post av 6. mars 2022 at det omsøkte anlegget var bygd og idriftsatt under områdekonsesjonen til Mørenett AS, nå Linja AS. Mørenett opplyste i e-post av 9. mars 2022 om at de ble kontaktet av Norled i januar. Det framgår av e-posten fra Mørenett til NVE at det omsøkte anlegget var ferdigbygget da Norled kontaktet dem i januar. Etter å ha blitt kontaktet av Norled ga Mørenett, nå Linja, godkjenning til at anlegget ble

---

¹ Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) LOV-1990-06-29-50.

² NVEs ref. 202116988-1

spenningsnett med hjemmel i Mørenett sin områdekonsesjon og driftet på deres områdekonsesjon inntil konsesjonsøknad var ferdig behandlet hos NVE.

Det følger av energiloven § 3-1 at anlegg for overføring av elektrisk energi med høy spenning, ikke kan bygges eller drives uten konsesjon. Norled har bygget anleggene uten nødvendig anleggskonsesjon, noe som innebærer brudd på energiloven § 3-1.

NVE ga i vedtak av 16. mars 2022 anleggskonsesjon etter energiloven til Norled for det omsøkte fergeladeanlegget.³ Gjennom tildeling av anleggskonsesjon til Norled ble lovlig tilstand gjenopprettet.

I brev av 29. september 2023 varslet NVE Norled om at vi ville vurdere å ilegge overtredelsesgebyr for ulovlig bygging av fergeladeanlegget ved Årvika fergekai.⁴

Norled svarte på NVEs varsel i brev av 3. oktober 2023⁵. De viste til at det på NVEs nettsider var opplyst om tre måneders saksbehandlingstid for enkle søknader, og at de søkte om konsesjon 27. oktober 2021. Den 20. januar 2022 svarte NVE at det ikke var mulig å behandle søknaden innen tre måneder. Det framgår av Norleds svar at Sambandet Årvika-Koparneset skulle driftes på null-/lavutslippsløsning, og at det var behov for behandling av søknaden innen oppgitt saksbehandlingstid.

I påvente av svar fra NVE tolket Norled og Mørenett ifølge Norled lovverket slik at det var mulig å bygge/drifte anlegget på Mørenetts områdekonsesjon frem til Norled hadde fått tildelt anleggskonsesjon. Ifølge Norled var oppsetting og plassering av nettstasjonen godkjent i henhold til plan- og bygningsloven.

Videre beklager Norled manglende etterlevelse av energiloven i denne saken, og opplyser at selskapets interne prosedyre på området er oppdatert, slik at Norled søker om anleggskonsesjon kort tid etter de blir tildelt kontrakter så dette er klart i god før arbeid med infrastruktur m.m. starter opp.

3. NVEs vurdering

3.1. Rettsregler som er brutt

NVE mener at Norled har brutt energiloven § 3-1. Energiloven § 3-1 første ledd første punktum sier at:

«Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi, kan ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon.»

Energiloven § 1-3 definerer elektrisk anlegg som elektrisk utrustning og tilhørende bygningstekniske konstruksjoner for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi. Energilovforskriften § 3-1 fastslår at elektriske anlegg med spenning over 1000 volt vekselstrøm/1500 volt likestrøm er konsesjonspliktige.

---

³ NVEs ref. 202116988-4

⁴ NVEs ref. 202313109-1

⁵ NVEs ref. 202313109-3

NVE mener det i denne saken foreligger et klart objektivt brudd på kravet om at man må ha konsesjon etter energiloven § 3-1 før bygging av elektriske anlegg.

3.2. Hjemmel og vilkår for overtredelsesgebyr

Hjemmelen for at NVE kan ilegge overtredelsesgebyr i denne saken er energiloven § 10-7. Det følger av energiloven § 10-7 at det kan ilegges overtredelsesgebyr for forsettlig eller uaktsomme overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven. Energiloven § 10-7 første ledd sier at:

«Departementet kan ilegge overtredelsesgebyr etter reglene i forvaltningsloven § 44 til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer:

- 1. § 3-1 første ledd (...).*

NVE har fått delegert myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr etter Olje- og energidepartementet, nå Energidepartementet, sitt delegeringsvedtak av 30.10.2019⁶.

NVE kan ilegge overtredelsesgebyr dersom det er dokumentert at den ansvarlige har brutt noen av bestemmelsene i energiloven eller vedtak i medhold av loven og at handlingen/unnlåtelsen ble utført forsettlig eller uaktsomt. Det følger av energiloven § 10-7 fjerde ledd at også foretak kan ilegges overtredelsesgebyr.

Det er opp til NVE å avgjøre om vi vil ilegge overtredelsesgebyr når disse rettslige vilkårene er oppfylt. Det følger av energiloven § 10-7 fjerde ledd hvilke hensyn det særlig skal legges vekt på i skjønnsutøvelsen⁷.

3.3. Hvordan NVE vurderer de faktiske forholdene

For at NVE skal kunne ilegge overtredelsesgebyr, må vi kunne dokumentere at Norled har brutt energiloven § 3-1.

NVE mener at det er dokumentert at Norled har bygget elektriske anlegg i forbindelse med fergeladeanlegget ved Årvika fergekai uten konsesjon etter energiloven. Vi mener derfor at det foreligger klar sannsynlighetsovervekt for at Norled har overtrådt kravet i energiloven § 3-1. Det framgår av e-post fra Norled til NVE av 6. mars 2022 at anlegget er bygget før NVE har behandlet konsesjonssøknaden, altså uten anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1. Videre framgår det av e-post fra Mørenett, nå Linja, til NVE av 9. mars 2022 at anlegget var ferdig bygget da Norled tok kontakt med dem i januar 2022.

Det følger av energiloven § 3-1 at bygging av elektriske anlegg ikke kan settes i gang før det er gitt konsesjon etter energiloven. Plikten til å ha konsesjon før bygging av denne typen anlegg følger klart av energiloven § 3-1 første ledd første punktum.

---

⁶ FOR-2019-10-31-1455: Delegering av myndighet etter energiloven til Norges vassdrags- og energidirektorat.

⁷ Energiloven § 10-7 jf. Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) LOV-1967-02-10 § 44 tredje ledd jf. § 46 annet ledd

3.4. Hvordan NVE vurderer de subjektive vilkårene ved overtredelsen

NVE kan bare ilegge overtredelsesgebyr når det er dokumentert at de ulovlige handlingene eller unnlatselsene er utført forsettlig eller uaktsomt av en eller flere personer som handlet på vegne av foretaket. Vi kan ilegge overtredelsesgebyr selv om det ikke har vært mulig å finne ut nøyaktig hvilke personer som sto for overtredelsen. Dette gjelder også der det er flere personer som til sammen har overtrådt en regel. NVE kan ikke ilegge overtredelsesgebyr for såkalt force majeure eller hendelige uhell. Det fritar ikke for skyld at dere ikke er kjent med de rettsreglene som er overtrådt.

Når en handling er utført med vitende og vilje, vil den være forsettlig. Forsett foreligger selv om dere ikke er kjent med at handlingen er ulovlig. Den som handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område, er i utgangspunktet uaktsom. Uaktsomheten er grov når handlingen er svært klanderverdig og gir grunn til sterk bebreidelse.⁸

Videre legger vi til grunn at i tilfeller hvor det vurderes å sanksjonere brudd på reguleringslovgivning som retter seg mot næringsvirksomhet, normalt vil gjelde en streng aktsomhetsnorm. Foretak som driver økonomisk virksomhet, forutsettes å sette seg godt inn i den reguleringen som gjelder foretakets virksomhet⁹.

I denne saken ble anlegget bygget mens søknad om anleggskonsesjon var til behandling i NVE. Dette betyr at Norled var kjent med konsesjonskravet, noe som etter vår vurdering tilsier at skyldgraden er nærmere forsett enn simpel uaktsomhet da en med kjennskap til konsesjonskravet likevel har bygget og idriftsatt anlegget.

I brev av 3. oktober 2023 beklager Norled manglende etterlevelse av energiloven i denne saken. De opplyser om at de som følge av dette har oppdatert sin interne prosedyre på området.

NVEs vurdering er at det foreligger en kvalifisert grad av skyld, og at en eller flere på vegne av virksomheten skulle ha sørget for å overholde kravet om anleggskonsesjon før byggingen ble startet. NVE ser positivt på at Norled har oppdatert sin interne prosedyre for å unngå at bygging uten konsesjon skjer igjen, men dette vurderes ikke formildende for de faktiske forhold i saken. NVE mener at unnlatselsen er gjort grovt uaktsomt. Kravet til subjektiv skyld er dermed oppfylt i denne saken.

3.5. Bruk av overtredelsesgebyr i denne saken

Et overtredelsesgebyr skal ilegges etter en samlet vurdering. Forvaltningsloven § 46 angir en rekke hensyn som kan tillegges vekt¹⁰. I vurderingen av om vi skal ilegge, og hvordan vi skal fastsette overtredelsesgebyr, kan følgende momenter vektlegges:

- sanksjonens preventive virkning
- overtredelsens grovhet, og om noen som handler på vegne av foretaket, har utvist skyld

⁸ Se lov om straff (straffeloven) LOV-2005-05-20-28 § 22 og § 23

⁹ Prop.81 L (2021-2022) punkt 5.5

¹⁰ Energiloven § 10-7 jf. Forvaltningsloven § 44 tredje ledd jf. § 46 annet ledd

- om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen
- om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser. om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen
- om det foreligger gjentakelse
- foretakets økonomiske evne
- om andre reaksjoner som følge av lovbruddet blir ilagt foretaket eller noen som har handlet på vegne av det, blant annet om noen enkeltperson blir ilagt administrativ sanksjon eller straff
- om overenskomst med fremmed stat eller internasjonal organisasjon forutsetter bruk av administrativ foretakssanksjon eller foretaksstraff.

I denne saken har NVE lagt vekt på følgende:

Sanksjonens preventive virkning

NVE mener det er klart påkrevd å reagere på brudd på konsesjonsplikt generelt, og i denne saken brudd på kravet til anleggskonsesjon slik det følger av energiloven § 3-1 spesielt. Bakgrunnen for dette er viktigheten av at konsesjonsplikten overholdes, og at reaksjoner på brudd på konsesjonsplikten kan ha en betydelig individual- og allmennpreventiv virkning som reduserer sannsynligheten for tilsvarende brudd.

Det kan være mer begrunnet å sanksjonere et foretak hvis lovbrøyteren er en del av ledelsen, sammenlignet med en underordnet stilling¹¹. Hvis handlingen er begått av en sentral person vil det sannsynligvis være lettere å forhindre fremtidige lovbrudd, samt at den supplerer det personlige straffansvarets preventive effekt. Videre vil det også være formålstjenlig å reagere mot foretaket dersom lovbruddet er begått bl.a. med bakgrunn i dårlige rutiner eller dårlig etterlevde rutiner.

I denne saken forklarer¹² Norled at overtredelsen er begått grunnet en feiltolking av regelverket som ble gjort i påvente av NVEs behandling av søknad om anleggskonsesjon. Med reaksjon mot foretaket tydeliggjøres den overordnede forventingen til hva som i deres tilfelle regnes som tilstrekkelig aktsomt, noe som utgjør et viktig aspekt av sanksjonens forebyggende effekt.

Overtredelsens grovhet

NVE mener at bygging av elektriske anlegg uten konsesjon er svært alvorlig. Kravet om konsesjon innebærer at de anleggene og utbyggingsløsningene som blir realiserte er samfunnsmessig rasjonelle, og at det tas tilstrekkelig hensyn til miljø- og andre samfunnsinteresser.

NVE vil bemerke at når bygging blir igangsatt før det er gitt anleggskonsesjon, vil det i utgangspunktet kunne binde NVEs vurdering av hvilke løsninger det kan gis konsesjon til. Dette følger av at NVEs konsesjonsvurdering er en avveining av et tiltaks fordeler og ulemper. Dersom det allerede er gjort terrenginngrep uten konsesjon, må virkningene ved å eventuelt tilbakeføre disse inngrepene, og virkningene av å gjøre nye terrenginngrep,

---

¹¹ Prop.62 L (2015–2016) Endringer i forvaltningsloven mv. (administrative sanksjoner mv.) side 199 jf. Ot.prp.nr.90 (2003–2004) punkt 30.1 side 432-433

¹² NVEs ref. 202313109-3

inkluderes i NVEs vurderinger. For at NVE skal kunne gi konsesjon til en annen løsning enn den som alt er etablert, må fordelene for miljø- og samfunnsinteresser ved å tilbakeføre allerede gjennomførte inngrep være større enn ulempene det ekstra anleggsarbeidet medfører. Ulempene som tilbakeføring og nye anleggsarbeider medfører må med andre ord inkluderes i NVEs vurdering, og kan påvirke hva som blir den mest samfunnsmessig rasjonelle løsningen.

Vi viser ellers til vurderingen og konklusjonen om skyldgrad ovenfor. Overtredelsens art og skyldgrad tilsier etter NVEs vurdering at det er snakk om en grov overtredelse.

Kunne overtredet ved ulike tiltak ha forebygget overtredelsen

NVE mener Norled kunne ha forebygget overtredelsen ved å la være å bygge anlegget før konsesjonssøknaden var ferdig behandlet. Norled viser i sitt tilsvarende svar til varselet til informasjon om estimert saksbehandlingstid på NVEs nettsider, og at de søkte i god nok tid basert på det som er oppgitt der. NVE vil bemerke at informasjonen om saksbehandlingstid kun er veiledende estimater. Videre er det klart at lengre saksbehandlingstid enn estimert ikke opphever eller endrer på konsesjonskravet.

Vi mener Norled kunne ha forebygget overtredelsen ved å ta høyde for at konsesjonsbehandlingen kunne ta lengre tid enn det som var estimert i sin planlegging av ladeanlegget og videre ventet med bygging og idriftsetting av anlegget til konsesjon var gitt når saksbehandlingen tok lengre tid enn forventet.

Er overtredelsen begått for å fremme overtreders interesser

NVE legger til grunn at det ikke er vesentlige forhold i denne saken som fremmer Norled sine interesser.

Har overtrederen hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen

NVE kan ikke dokumentere at Norled har hatt økonomiske fordeler, eller unngått økonomiske tap direkte eller indirekte, som et resultat av overtredelsen.

Foreligger det gjentakelse

NVE er ikke kjent med at det foreligger gjentakelse.

Overtreders økonomiske evne

NVE har innhentet økonomiske opplysninger om Norled AS fra www.purehelp.no, se tabell 1 nedenfor. Vi anser virksomhetens økonomiske stilling som god.

Tabell 1: Informasjon om Norleds økonomiske stilling. Alle tall i tusen. Kilde: Purehelp.

År	Driftsinntekter	Driftsresultat	Ordinært resultat	Sum egenkapital	Omsetning
2022	2 042 783	-86 109	-219 300	949 455	2 042 783
2021	2 044 602	170 862	40 285	669 571	
2020	2 021 786	246 698	109 434	650 238	

Samlet vurdering

På bakgrunn av vurderingene ovenfor ser NVE bruk av overtredelsesgebyr i denne saken som en forholdsmessig og rimelig reaksjon. Etter en samlet vurdering illegger NVE Norled et overtredelsesgebyr.

3.6. Overtredelsesgebyrets størrelse

Vi viser til vurderingene i kapittel 3.5 ovenfor. NVE har ved utmåling av gebyret lagt særlig vekt på overtredelsens grovhet og reaksjonens preventive virkning.

NVE mener det er svært viktig at kravet om konsesjon før bygging av elektriske anlegg overholdes. Dette er særlig begrunnet i sanksjonens allmennpreventive virkning. Overtredelsen har så vidt NVE er kjent med ikke hatt noen påviselige faktiske konsekvenser av vesentlig betydning for miljø og landskap. Brudd på kravet om anleggskonsesjon er etter NVEs syn likevel å anse som grovt, da skadepotensialet ved brudd på konsesjonsplikten generelt er stort. Vi viser ellers til grovhetsvurderingen ovenfor.

Vi har i liten grad tidligere ilagt overtredelsesgebyr etter energiloven for ulovlig bygging av konsesjonspliktige anlegg uten anleggskonsesjon. Ved utmåling av gebyrets størrelse er det tatt hensyn til at det er brudd på en svært sentral bestemmelse, som er avgjørende for at konsesjonsordningen skal fungere etter formålet.

I denne saken mener vi det er skjerpene at Norled var kjent med at det var nødvendig med konsesjon fra NVE for bygging av anlegget. Vi mener også at det er skjerpene at Norled enkelt kunne ha forhindret bruddet på konsesjonsplikten.

Et overtredelsesgebyr bør som utgangspunkt kunne settes så høyt at formålet med sanksjonen nås. Når et overtredelsesgebyr har fremtredende individual- og allmennpreventive formål, bør gebyret settes så høyt at den ønskede effekten oppnås¹³.

Etter en samlet vurdering mener NVE at saken omhandler en alvorlig overtredelse av en slik grovhet at det klart må reageres med relativt streng reaksjon. Etter en helhetsvurdering fastsetter NVE overtredelsesgebyret skjønnsmessig til 2 000 000 kroner.

Gebyret utgjør om lag 0,1 prosent av Norled AS sin omsetning i 2022.

4. Om betaling av overtredelsesgebyr

Faktura blir tilsendt. Innbetalt overtredelsesgebyr tilfaller statskassen.

Overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg etter tvangsfullbyrdelsesloven¹⁴ § 7-2 bokstav e, jf. energiloven § 10-7 annet ledd.

---

¹³ Prop.62 L (2015–2016) Endringer i forvaltningsloven mv. (administrative sanksjoner mv.) side 84.

¹⁴ Lov om tvangsfullbyrdelse (tvangsfullbyrdelsesloven) LOV-1992-06-26-86

5. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Marte Lundsbakken
Seniorrådgiver

Godkjent av Anne Johanne Kråkenes
Seksjonssjef

Kristian Markegård
Direktør

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:

NORLED AS

Kopimottakerliste:

SANDE KOMMUNE

LINJA AS

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.